

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Yttrande

1 (5)

Datum
2023-02-27

Ärendebeteckning
402-459-2023

Uppsala kommun
SBF.planadministrator@uppsala.se

Yttrande över samråd om detaljplan för Årstaskolan Uppsala kommun, Uppsala län

Kommunens ärendenummer: PBN 2021-001308

Redogörelse för ärendet

Kommunen har översänt rubricerat detaljplaneförslag för samråd enligt 5 kap 11 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL, samt samråd om undersökning enligt 6 kap. 6 § miljöbalken. Detaljplanen utförs med standardförfarande.

Syftet med planförslaget

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra en större grundskola, inklusive sarskola, en ny förskola och en fullstor idrottshall på den befintliga skolfastigheten för Årstaskolan.

Överensstämmelse med översiktsplanen

Markanvändningen överensstämmer med översiktsplanens intentioner för området.

Undersökning

Länsstyrelsen instämmer i kommunens bedömning att rubricerad detaljplan inte kan antas medföra sådan betydande miljöpåverkan som avses i 6 kap. 3 § miljöbalken.

Frågor som bevakas av Länsstyrelsen enligt 11 kap 10 § PBL

Länsstyrelsen har synpunkter gällande *MKN ytvatten* och *MKN grundvatten* som har bäring på länsstyrelsens prövningsgrunder enligt 11 kap. 10 - 11 §§ PBL. Förutsatt att planhandlingarna kompletteras gällande dessa har inte länsstyrelsen några synpunkter utifrån 11 kap. 10 - 11 §§ PBL.

Miljökvalitetsnormer (MKN)

Ytvatten

För att följa MKN får en detaljplan inte ge upphov till en förändring som innebär att vattenmiljön försämras på ett sätt som äventyrar möjligheten att uppnå den status som vattnet ska ha enligt en miljökvalitetsnorm. En försämring bedöms inte vara tillåtlig om den bidrar till att en kvalitetsfaktors status sänks, om den äventyrar en norm eller om ytterligare försämring förekommer för en kvalitetsfaktor med lägst status. Den lägsta statusen är *måttlig status* för särskilt förorenande ämnen, *uppnår ej god status* för prioriterade ämnen och *dålig status* för resterande kvalitetsfaktorer. Vilka ämnen som behöver inkluderas i en dagvattenutredning kan därmed variera från fall till fall, beroende på recipienten.

För ämnena kvicksilver (Hg) och polybromerade difenyleterar (PBDE) finns en samlad bedömning där samtliga ytvattenförekomster har en norm satt med mindre strängt krav med avseende på atmosfärisk deposition. De mindre stränga kraven anger dock att lokala påverkanskällor måste åtgärdas och att de nuvarande halterna inte får öka.

I recipienten förekommer kvicksilver, PBDE, antracen, PFOS – perfluorokansulfonsyra och dess derivanter, och tributyltenn i lägst statusklass. För kvicksilver och bromerade difenyleterar finns en samlad bedömning där samtliga ytvattenförekomster har en norm satt med mindre strängt krav avseende på atmosfärisk deposition. Det mindre stränga kravet anger dock att lokala påverkanskällor måste åtgärdas och att de nuvarande halterna inte får öka.

I dagvattenutredningen saknas föroreningsberäkningar för kvicksilver, PBDE och PFOS. För att Länsstyrelsen ska bedöma om MKN ytvatten följs behöver kommunen redovisa föroreningsberäkningar som visar på att föreslagna dagvattenåtgärder inte ger upphov till ökade utsläpp av kvicksilver, PBDE och PFOS. Om det finns svårigheter med att inkludera dessa ämnen i föroreningsberäkningen och en bedömning inte är genomförbar ska skälet framgå i dagvattenutredningen. Där dagvatten kan tänkas ge upphov till ökade utsläpp behövs en bedömning huruvida föreslagna dagvattenåtgärder är tillräckliga för att inte ge upphov till ökade utsläpp. Länsstyrelsen förutsätter därför att detta görs i det kommande planarbetet.

Länsstyrelsen har inga synpunkter på den fördröjning som föreslås och ser positivt på uppmaningen på att fortsatt kravställning sker i

genomförandeskedet för att uppnå önskad fördröjning, samt att vikten av underhåll och skötsel av dagvattenåtgärderna uppmärksammas.

Grundvatten

Den nordöstra delen av planområdet ligger inom hög känslighet för grundvattenpåverkan. Utifrån slutsatserna i den miljötekniska markundersökningen föreslår kommunen i planhandlingarna att markens känslighet bör klassas om från hög till låg känslighet i den nordöstra delen av området och från måttlig till låg känslighet i delar av resterande område. Detta beror på att provtagningarna har visat att morän överlagras av ett cirka 13 meter djupt lerlager i nordöst och cirka 9 meter i väster.

Länsstyrelsen menar att det är möjligt att det går att göra en annan bedömning än vad känslighetskartan säger, men det avgörande är vilka markarbeten som kommer att krävas för de nya byggnaderna. Om marklager tas bort kan känsligheten för grundvattnet i stället öka, speciellt om lera avlägsnas eller pålning sker. Bedömningen ska därför utgå ifrån kommande markarbeten och inte enbart hur det ser ut idag. Speciellt i den östra delen av området framgår att lerlagren är tunnare, vilket kan få betydelse om delar av dessa skyddande lager avlägsnas. De finns inte uppgifter om tidigare grundläggning för byggnader som kommer att rivras, vilket kan påverka grundvattnets känslighet beroende hur grundläggningen är genomförd och vad som kommer att krävas vid nybyggnation.

Hälsa och säkerhet

Markföroreningar

En miljöteknisk markundersökning har utförts där man har påträffat flertalet föroreningar (barium, kobolt, nickel, PAH), och höga halter arsenik i markprover och i grundvattenprov.

Länsstyrelsen ser positivt på att detaljplanen ställer krav på att marken saneras innan startbesked ges, med anledning av de föroreningar som har påträffats i markprover. Länsstyrelsen håller även med konsultens rekommendationer om att ytterligare provtagning ska utföras för att avgränsa påträffade föroreningar, inte minst för att förhindra ytterligare spridning till grundvatten vid kommande markarbeten.

Övriga rådgivande synpunkter

Naturvård

Biotopskydd (7 kap. 11 § MB)

Inom planområdet finns två biotopskyddade trädrader (nr 1 och 2 enligt karta i planbeskrivningen). En längs västra gränsen av fastigheten och en längs södra gränsen av fastigheten. Länsstyrelsen har medgivit dispens för avverkning av 5 alléträd längs västra gränsen i ärende med dnr 521-2907-2022 för tillbyggnad av skolan och skapandet av en förbättrad trafiksituation. I samma beslut avslog länsstyrelsen avverkning av tre alléträd längs södra gränsen för anläggandet av en cykelparkering. Av villkor 2 till beslutet framgår att de avverkade träden ska ersättas med lönnar eller andra träd av inhemsk sort med minsta omkrets 20 centimeter på ny plats inom fastigheten.

Länsstyrelsen påminner om att kravet på återplantering behöver beaktas under planprocessen så att hinder för detta inte uppstår.

Rödlistade trädarter och särskilt skyddsvärda träd

Inom planområdet finns enligt planbeskrivningen flera storvuxna träd och det är inte klarlagt i vilken omfattning de behöver avverkas. Någon närmare beskrivning av träden finns inte samrådshandlingarna. Träd avses dock bevaras i möjligaste mån vilket är positivt.

Grova, gamla eller ihåliga träd har en mycket stor betydelse för olika djur- och växtarter och tar lång tid att ersätta. Förekomsten av sådana träd är i många fall avgörande för många hotade arters överlevnad. Generellt gäller att ju äldre och grövre ett träd blir desto fler arter kan det utgöra livsmiljö för. Med tiden får ett träd en mängd olika miljöer, till exempel grov bark, solexponerad ved och håligheter som utgör grunden för trädens stora biologiska mångfald.

Med särskilt skyddsvärda träd avses:

- Jätteträd: Levande eller döda träd som är grövre än en meter i diameter på det smalaste stället under brösthöjd.
- Mycket gamla träd: Levande eller död gran, tall, ek och bok som är äldre än 200 år. Övriga trädslag som är äldre än 140 år.
- Grova hålträd: Levande eller döda träd som är grövre än 40 cm i diameter i brösthöjd med utvecklad hålighet i huvudstammen.

Länsstyrelsen anser att eventuella särskilt skyddsvärda träd liksom rödlistade trädarter (exempelvis ask och alm) inom planområdet ska identifieras samt att sådana träd i möjligaste mån ska bevaras.

Särskilt skyddsvärda träd bör vidare skyddas från avverkning genom planbestämmelser. Avverkning av sådana träd kan vidare behöva föregås av samråd enligt 12 kap 6 § miljöbalken, vilket bör framgå av genomförandebeskrivningen.

Vattenverksamhet

Delar av aktuellt planområde ligger inom markavvattningsföretaget Årsta-Ångelsta dikningsföretag av år 1945 id nr CK 415. Länsstyrelsen har inga uppgifter om att företaget omprövats eller upphävts. Idag ligger hela dikningsföretaget inom detaljplanelagt område. Syftet med dikningsföretaget var torrläggning av mark för tomt- och åkerområde. Det är Länsstyrelsens uppfattning att dikningsföretag som ligger inom detaljplanelagt område ska omprövas alternativt upphävas för att anpassas till rådande förhållanden. För de fall dikesanläggningen nyttjas för dagvattenhantering kan företaget upphävas men dikesanläggningen behållas och flyttas över till att bli en del av kommunens dagvattensystem.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av planhandläggare Johan Morhed med planhandläggare Samu Manselius som föredragande. I den slutliga handläggningen har också vattenhandläggare Helena Stenemo, vattenskyddshandläggare Jan Eckhäll, naturvårdshandläggare Emilia Wolfhagen och miljöskyddshandläggare Sylvia Fernandez medverkat.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Sändlista

Lantmäterimyndigheten i Uppsala kommun,
lantmaterimyndigheten@ uppsala.se

Trafikverket, trafikverket@trafikverket.se